

OBCPOPS

2019_2020

10, 11 i 12 | GENER 2020
SALA 1 PAU CASALS

**2001: UNA ODISSEA
DE L'ESPAI
EN CONCERT**

L'AUDITORI auditori.cat
obc.cat

L'OBC va ser fundada per l'Ajuntament de Barcelona el 1944, consolidant el projecte de l'Orquestra Pau Casals (1920-1937) que la Guerra Civil va interrompre. Avui dia, oberta al món, compromesa amb la societat i mantenint el seu esperit original, té especial cura dels nostres artistes i del nostre patrimoni i té com a missió divulgar la música simfònica principalment des del segle XIX a la creació actual. Té la seu a l'Auditori, on interpreta 24 programes de temporada a més d'altres concerts que acosten la música d'orquestra a la ciutadania. També es presenta a llocs emblemàtics com la Plaça de la Catedral, la platja de la Barceloneta o la Sagrada Família i ha realitzat gires per Europa, Àsia i els EUA, actuant a sales com Musikverein, Wiener Konzerthaus, Concertgebouw, Royal Albert Hall, Kennedy Center o Carnegie Hall. El primer director titular va ser Eduard Toldrà, i actualment ho és Kazushi Ono. Altres titulars han estat Rafael Ferrer, Antoni Ros Marbà, Salvador Mas, Franz-Paul Decker, Luis Antonio García Navarro, Lawrence Foster, Ernest Martínez Izquierdo, Pablo González i Eiji Oue. També ha estat dirigida per Sergiu Celibidache, Valeri Gergiev, Christopher Hogwood, Elisha Inbal, Kent Nagano, Simone Young, Emmanuel Krivine, Jesús López Cobos, Marc Minkowski, Michel Plasson, Mstislav Rostropòvitx o Leonard Slatkin i entre els solistes convidats destaquen Lang Lang, Janine Jansen, Daniel Barenboim, Anne-Sophie Mutter, Isaac Stern, Radu Lupu, Frank Peter Zimmermann, Arcadi Volodos, Plácido Domingo, Montserrat Caballé, Teresa Berganza, Alicia de Larrocha, Pinchas Zukerman, Martha Argerich, Joshua Bell, Viktoria Mullova...

PRIMERS VIOLINS Vlad Stanculeasa, concertino / Cristian Chivu, concertino associat / Raül García, assistent concertino / María José Aznar / Sarah Bels / Walter Ebenberger / Clàudia Farrés / Ana Isabel Galán / Natalia Mediavilla / Katia Novell / María Pilar Pérez / Anca Ratiu / Jordi Salicrú / Daniel Gil* / Edward McCullagh* / David Olmedo* / Ariana Oroño* / Yulia Tsuranova* / Elitsa Yancheva* **SEGONS VIOLINS** Alexandra Presaizen, solista / Emil Bolozan, assistent / Frédéric Lucien Descargues*, assistent invitat / María José Balaguer / Jana Brauningner / Patricia Bronisz / Mireia Llorens / Melita Murgea / Antoni Peña / Josep Maria Plana / Robert Tomàs / Cristian Benito* / Natalie Dentini* / Diédrie Mano* / Margarida Navarro* / Francesc Puche* / Oleksandr Sora* / **VIOLAS** Josephine Fitzpatrick, assistent / David Derrico / Franck Heudiard / Christine de Lacoste / Sophie Lasnet / Michel Millet / Miquel Serrahima / Jennifer Stahl / Andreas Süssmayr / Peter Bucknell* / Albert Coronado* **VIOLONCELS** José Mor, solista / Olga Manescu, assistent / Núria Calvo / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Jean-Baptiste Texier / Carolina Bartomeu* / Etienne Beauny* / Jordi Claret* / Inés de Juan* / Carmen Enjamio* / Gema Pérez* / Amaia Ruano* **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Dmitri Smyshtyayev, assistent / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Josep Mensa / Matthew Nelson / Albert Prat / Salvador Morera* **FLAUTES** Beatriz Cambrils / Christian Farroni, assistent / Ricardo Borrull, flautí / Isabel Souto* **OBOËS** Disa English, solista José Juan Pardo / Dolors Chiralt, assistent / María José Meniz* / Molly Judson, corn anglès **CLARINETES** Larry Passin, solista / Francesc Navarro / Josep Fuster, assistent i clarinet en mi b / Alfons Reverté, clarinet baix **FAGOTS** Silvia Coricelli, solista / Noé Cantú / Thomas Greaves, assistent / Slawomir Krzysanski, contrafagot **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / David Bonet / Juan Conrado García, assistent solista / Alma María García* / Pablo Hernández* / André Filipe Martins* / José Antonio Soria* / **TROMPETES** Mireia Farrés, solista / Adrián Moscardó / Angel Serrano, assistent / Eliecer Caro* / **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Vicent Pérez / Antoni Duran* / Gaspar Montesinos, assistent / Raul García, trombó baix / Francisco Palacios*, trombó baix **TUBA** Daniel Martínez* **TIMPANI** José Vicente Faus* **PERCUSSIÓ** Joan Marc Pino, assistent / Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / Cristina Ballarín* / Roberto Oliveira* / Guillem Ruiz* **ARPA** Magdalena Barrera, solista **SINTETITZADOR** Daniel Espasa* **ENCARREGAT D'ORQUESTRA** Walter Ebenberger **RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL** Begoña Pérez **RESPONSABLE TÈCNIC** Ignasi Valero **PERSONAL D'ESCENA** Joan Luis / Luis Hernández*

GENER 2020

Divendres 10 | 20 h

Dissabte 11 | 19 h

Diumenge 12 | 11 h

2001: UNA ODISSEA DE L'ESPAI EN CONCERT

Presented in association with Warner Bros., Southbank Centre London and the British Film Institute.
©2019 Warner Bros. Entertainment Inc. All Rights Reserved

Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya
André de Ridder director · **Cor Madrigal** · **Cor Francesc Valls**

Obres per ordre d'interpretació:

GYÖRGY **LIGETI** Dicsoszentmartin, Romania 1923 - Viena 2006

Atmosferes per a orquestra (1961)

RICHARD **STRAUSS** Munic 1864 - Garmisch-Partenkirch, Alemanya 1949

Així parlà Zarathustra, op. 30. Poema Simfònic (1895-96)

GYÖRGY **LIGETI**

Rèquiem (1965)

JOHANN, JR. **STRAUSS** Viena 1825 - 1899

Al bell Danubi blau, op. 314 (1867)

GYÖRGY **LIGETI**

Lux aeterna (1966)

ARAM **KHATXATURIAN** Tbilissi, Geòrgia 1903 - Moscou 1978

Gayane. Adagio (1943)

Les durades de les parts seran de 90 minuts per a la primera part i 70 minuts per a la segona, amb una pausa de 20 minuts.

El programa consisteix en la projecció de la pel·lícula *2001: Una odissea de l'espai* en versió original subtitulada al català i l'Orquestra interpretant en directe la banda sonora, que inclou la música que acompanya els crèdits finals. Demanem que, per respecte als músics i a la resta de l'audiència, romangueu asseguts fins que els crèdits s'hagin acabat.

Agraïem que apagueu els mòbils, desactiveu les alarmes sonores i contingueu els estossecs. Un mocador redueix notablement el soroll.

Concert presentat per

ROYAL
BLISS
*by the Royal
Inspiration*

L'Auditori és un consorci de

Mitjans patrocinadors

PROGRAMA

El temps i la durada del concert són aproximats

Comenta aquest concert amb #auditori #obcpops

per **Jacobo Zabalo**, filòsof i crític musical

Una banda sonora que vehicula el misteri

Atmosferes, de György Ligeti, sona abans de l'inici. Quan el temps encara no passa, en aparent absència de metratge, i la foscor és total. El no-res s'evoca amb sons inaudibles en el buit infinit de l'espai. Un soroll creixent de cordes i fustes, a penes harmonitzat, s'ententeix sense un perquè. Cap imatge no es mostra durant els dos primers minuts de pel·lícula. L'any de la seva estrena, el 1968, aquest fet segurament incomodà. *L'horror vacui*, en qualsevol cas, és un temor antropològic, que transcendeix les èpoques. Stanley Kubrick aposta per un començament *ex nihilo* de la seva obra mestra 2001: *Una odissea de l'espai*, il·lustrat de manera no menys deliberada amb la banda sonora. En principi encarregada a Alex North, creador de la música de *Spartacus* (1960), Kubrick va optar finalment per declinar-la, intuïnt que altres obres del repertori clàssic i contemporani -com ara les de Ligeti, suggerència de la seva dona Christiane- podrien contribuir de forma més subtil i definitiva a l'avanç de la narració fílmica.

El segon començament mostrarà el planeta Terra. Millor dit, l'alineació perfecta de tres cossos celestes, que celebra una música absolutament identificable, amb els rètols titulars visibles. La pel·lícula sembla inaugurar-se oficialment amb els primers acords d'*Així parlà Zaratustra*. No trigarà a reaparèixer el poema simfònic de Richard Strauss. De fet, es tracta de la repetició -des d'una perspectiva diferent, ja no extraterrestre- del mateix moment gloriós, corresponent a les albors de la humanitat: el salt evolutiu, que deixa enrere la condició animal, evidenciat amb la utilització d'un os com a eina. Un toc de metalls anticipa la consagració, marcada solemnement pel timbal, que prepara l'esclat de l'orquestra. Una apoteosi memorable. Eloquentment, la imatge de l'objecte es fondrà amb la ulterior: una nau espacial de contorn similar, símbol del progrés tecnològic. Calibrar l'empremta d'aquell poema simfònic en l'ànim de l'espectador és impossible. La vinculació íntima de música i imatges suggereix, amb tot, algunes certeses inqüestionables.

Stanley Kubrick coneixia el text de Friedrich Nietzsche, font d'inspiració de l'obra que Richard Strauss va estrenar el 27 de novembre de 1896. En el primer dels seus discursos, Zaratustra relata les transformacions de l'esperit que ha d'experimentar l'home per assolir l'altre costat d'una corda que s'estén sobre l'abisme, i transcendir la seva limitada i decadent cosmovisió. Des del camell, que tot ho carrega, passant pel lleó, més lliure però encara atrapat en la seva voluntat fèrria, fins a atènyer l'estadi

superior: el nen. Un moviment jocós, una creació absolutament creativa i lliure, caracteritza la figura última de l'esperit, que és fàcil d'assimilar al «superhome» o *Übermensch*. Un tipus d'home que no és més fort ni «millor». És aquell que s'emancipa dels valors establerts i supera la comprensió lineal del temps, afirmant-se en el present en cada cas, com si hagués de retornar eternament. Aquesta original i provocadora fabulació filosòfica és incorporada a consciència per Kubrick. Representa un subtext fonamental per a la comprensió d'una pel·lícula amb regust mític, passatges críptics i, «lògicament», una certa fama d'incomprensible.

Aclarir incògnites, però, passa per obrir-se a diferents maneres de comprendre, atrevir-se a qüestionar les creences, els prejudicis que es consideren naturalment vertaders. En la ficció que dissenya Stanley Kubrick al costat d'Arthur C. Clarke, l'evolució de l'espècie humana esdevé en presència d'un objecte mediador, el monòlit, d'origen possiblement extraterrestre. El *Rèquiem* que Ligeti havia acabat de compondre només tres anys abans sona a les proximitats d'aquella «cosa», amb un gran enrenou entre els qui estan a punt de deixar la condició simiesca. Més que consolar, la vibració del *Kyrie* es propaga com un murmurí incontrolat. Una deprecació desconcertant, que desdibuixa la realitat coneguda. En el curs d'una missió lunar per investigar l'enigmàtica forma, sonarà una altra peça de Ligeti, concretament *Lux Aeterna* de 1966. L'espectador percep de nou –si bé no menys estranyat– la realitat sonora de la «micropolifonia». Una fusió d'harmonies produïda mitjançant la combinació de veus que se superposen, i formen una espècie de magma sonor. El timbre, i no el ritme o la melodia, cobren protagonisme. Evoquen rumors sinistres, veus que emanen d'una foscor flamejant. Però no tot és penombra: en perfecte contrast amb la incertesa harmònica, rítmica i melòdica, Kubrick incorpora una peça tan popular com *Al bell Danubi blau*, de Johann Strauss fill. S'ha de ser un autèntic visionari per intuir que el moviment rotatori de la sofisticada estació espacial s'avé amb el ritme d'aquell vals nostàlgic, remissiu d'una època no poc irreal.

A més dels passatges abstractes, testimonis de l'incomprensible, i d'altres de populars, que acompanyen les realitzacions tecnològiques de l'*Homo sapiens sapiens*, la banda sonora inclou l'*adagio* del ballet *Gayane*, d'Aram Khatxaturian. Una declamació malenconiosa se sobreposa a les imatges de la nau espacial i a l'activitat al seu interior: astronautes hivernant en sarcòfags mentre un altre s'exercita aeròbicament, el mateix que després

serà vist rebent sense cap mena d'entusiasme la comunicació de familiars en format videoconferència. Una melodia interpretada per la secció de cordes emergeix des del buit, com si es tractés d'un baix continu, resseguint l'asèsia i la soledat de les vides allà concertades. Aquesta quietud habilitarà l'entrada en escena de l'eficient i no menys implacable ordinador de bord Hal 9000, protagonista del *thriller* que també és 2001: *Una odissea de l'espai*.

En episodis successius, l'espectador assistirà a un viatge interestellar al fil de la inquietant recitació del *Kyrie* de Ligeti. Peça a la qual s'afegeix aquella escoltada gairebé sense consciència abans de l'inici (*Atmosferes*) i que aquí enllaça amb *Aventures*, composta també durant la dècada dels 60, i no menys ambigua. El trasbalsament de l'espai-temps culmina amb el retrobament de l'astronauta en un saló rococó, mentre contempla la seva fi en presència del monòlit. Inexplicable desdoblament, amanit per l'ambigüitat descarada de la banda sonora: se senten rialles, crits, interjeccions inconnexes... «Quin sentit té tot plegat?» El misteri de la vida, les ànsies de saber i de transcendir, són qüestions que la raó humana difícilment pot contestar, fins i tot –va explicar Kant en plena Il·lustració– reconeixent-se abocada al seu plantejament. Si el monòlit posa en relleu aquesta aporia, la música esbossa sensiblement algunes respostes.

2001: Una odissea de l'espai

Data de llançament: 4 d'abril de 1968

Oscar als Millors Efectes Visuals

Basada en el conte *The Sentinel* d'Arthur C. Clarke

Productor i Director: Stanley Kubrick

Guionistes: Arthur C. Clarke i Stanley Kubrick

Repartiment:

Keir Dullea	Bowman
Gary Lockwood	Poole
William Sylvester	Dr. Heywood Floyd
Daniel Richter	Moonwatcher the Man-Ape
Douglas Rain	HAL 9000

ANDRÉ DE RIDDER

Artista de gran versatilitat estilística, és un director molt sol·licitat pels Proms de la BBC, per diversos festivals internacionals i per orquestres com la Filharmònica de Nova York, la Simfònica de Chicago, la Simfònica de Melbourne, la Filharmònica de Hong Kong, l'Orquestra Nacional d'Espanya, la Royal Concertgebouw o l'Orquestra de París, entre d'altres. El 2018, va ser guardonat amb el premi de la Royal Philharmonic Society per la seva tasca com a responsable artístic del Festival de Música de Spitalfields de Londres.

És director artístic del festival Musica nova Helsinki i fundador de *Star gaze*, un grup innovador que interpreta obres de Bach fins a Beethoven, passant per l'electrònica més avantguardista i la música clàssica contemporània. El conjunt és sovint convidat al Barbican de Londres, la Philharmonie de Colònia, la Philharmonie de París i l'Elbphilharmonie d'Hamburg, i al 2020 presentarà (*not*) *Another Beethoven Cycle*, una revisió de totes les simfonies de Beethoven.

En l'àmbit operístic, ha treballat amb alguns dels compositors contemporanis més destacats com K. Saariaho, D. Bjarnason o M. van der Aa, i amb directors com K. Holten, B. Kosky, P. Sellars, M. Štorman i E. Walsh. La seva discografia inclou *Four Seasons Recomposed*, a càrrec de M. Richter (DG), música orquestral a càrrec de B. Dessner i J. Greenwood (DG), i *Africa Express Presents: In C Mali* (Transgressive Records).

En la temporada 2019-20 destaquen els seus debuts amb la Filharmònica de Rotterdam, la Simfònica del Quebec i la Simfònica de Cincinnati.

COR MADRIGAL

Pere Lluís Biosca, direcció

Fundat per Manuel Cabero el 1951, sempre ha mostrat predilecció pel repertori dels segles XX i XXI, amb un interès especial en la divulgació dels autors catalans. Paral·lelament, ha mantingut una important activitat en el camp simfònic, principalment en col·laboració amb l'OBC, sent cor adscrit de L'Auditori i l'Orquestra des de 2012.

Ha estat dirigit per Celibidache, Cambreling, Frühbeck de Burgos, Decker, Foster, Gergiev, González, Haenchen, Hager, King, Kovács, Mas, Mena, Ono, Pablo Pérez, Pinnock, Pons, Ros Marbà, Rostropòvitx o Soustrot. Ha participat en òperes i cantates al Liceu, ha col·laborat amb Perejaume i ha realitzat gires amb la Filharmònica de Praga, National de Lille, Staatskapelle Weimar, Orquestra Mariïnski i Nacional d'Hongria.

En l'àmbit discogràfic destaca l'enregistrament de la música coral de Joaquim Homs realitzat per a Fundació Autor, el seu darrer treball Madrigal i la seva col·laboració recent amb l'OBC i Pablo González en un treball sobre Enric Granados (Naxos). El cor compta amb la col·laboració del Departament de Cultura.

COR FRANCESC VALLS

Pere Lluís Biosca, direcció

Fundat al 2003, combina la interpretació de la polifonia religiosa amb les obres inèdites dels antics mestres de capella de la Catedral de Barcelona. Els seus directors titulars han estat Rafael Murillo, Jorge Coré, Pere Lluís Biosca i David Malet.

Participa setmanalment a les misses de la Basílica de la Sagrada Família, fet que li ha permès desenvolupar un repertori específic de música sacra. D'entre la seva activitat concertística destaquen la interpretació de l'òpera *Hangman*, *Hangman* al Gran Teatre del Liceu (2007), la participació anual a la missa de Sant Jordi al Palau de la Generalitat, el concert de Quaresma a Montserrat (2013), el Festival de Pasqua de Cervera (2014), la interpretació escenificada del *Cant de la Sibilla* al Duomo de Milà i *El Messies* de Händel a la Sagrada Família (2015). Darrerament ha interpretat el *Llibre Vermell de Montserrat*, juntament amb l'Esbart Dansaire de Rubí, en diversos festivals com el Rudolstadt (Alemanya), l'òpera *Dido i Aeneas* de Purcell al Teatre Principal de Maó, i el *Rèquiem* de Mozart amb l'Orquestra Camera Musicae.

Ha enregistrat diversos discs entre els quals trobem *Misses i motets* de Joan Cererols, (2007), *Mestres de Capella de la Catedral de Barcelona al segle XVII* (2012) i *El cant de la Sibilla a la Catedral de Barcelona* (2014), el qual va rebre el Premi Enderrock 2015 de la crítica al Millor disc de Música Antiga.

EL MUSEU DE LA MÚSICA ET DESCOBREIX...

Strauss a la Plaça Sant Jaume

Les notes punyents d'*Also sprach Zarathustra* de Richard Strauss, mentre es veuen alineats el sol i la lluna, han esdevingut mítiques gràcies a 2001: *Una odissea de l'espai*. El compositor alemany va tenir una estreta relació amb la ciutat de Barcelona, amb una data clau: el 19 de març de 1925 Strauss va dirigir la Banda Municipal en un memorable concert a la Plaça de Sant Jaume, plena de gom a gom. El compositor havia sentit la Banda el dia anterior i, corprès per la interpretació del seu poema simfònic *Mort i transfiguració*, els va demanar si els podria dirigir l'endemà. D'aquella ocasió històrica es conserva una fotografia i també una carta de Strauss inclosa en el Llibre d'Honor de la Banda, dipositat des de l'any 1946 al Museu de la Música.

barcelona.cat/museumusica

Entrada gratuïta per als abonats de l'OBC i amb l'entrada del concert de L'Auditori.

Més informació:

FESTIVAL BEETHOVEN250

L'AUDITORI

BEETHOVEN SIMFONIES | JORDI SAVALL | UN CONCERT DE 1814 | ONO DIRIGEIX LA CINQUENA | EL TRIPLE CONCERT | CONCERT PER A VIOLÍ I LA 3A | BUCHBINDER: PIANO CONCERTOS | EGMONT: L'HEROISME PER LA LLIBERTAT | MARATÓ BEETHOVEN | INTEGRAL TRIOS PER A PIANO | CHRISTINE SUN KIM | INTEGRAL SONATES | PRISONER OF THE STATE | DAVID LANG | EVGENY KISSIN

LAS OBRAS MAESTRAS
NO NACEN DE LA
ZONA DE CONFORT

*Royal Bliss es una marca registrada de The Coca-Cola Company.

ROYAL
BLISS

COMPLICARSE LA VIDA ES MARAVILLOSO
UNA NUEVA GAMA DE MIXERS CON MÁS DE CUARENTA Matices y sabores complejos

OBCPOPS

ORQUESTRA SIMFÒNICA
DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

PERSEGUIT PER LA MORT

PEL·LÍCULA EN PANTALLA GEGANT I BSO EN DIRECTE
1, 2 i 3 DE MAIG

L'AUDITORI

auditori.cat
obc.cat

L'Auditori és un consorci de

Patrocinadors

